

[100 let Časopisu pro pěstování matematiky]

Časopis pro pěstování matematiky, Vol. 101 (1976), No. 1, 1

Persistent URL: <http://dml.cz/dmlcz/108687>

Terms of use:

© Institute of Mathematics AS CR, 1976

Institute of Mathematics of the Academy of Sciences of the Czech Republic provides access to digitized documents strictly for personal use. Each copy of any part of this document must contain these *Terms of use*.

This paper has been digitized, optimized for electronic delivery and stamped with digital signature within the project *DML-CZ: The Czech Digital Mathematics Library* <http://project.dml.cz>

Tímto číslem vstupuje Časopis pro pěstování matematiky do svého stoprvého ročníku. Počátek druhé stovky svazků skýtá příležitost k tomu, abychom se poohlédli zpět, připomněli si začátky Časopisu a uvědomili si změny, k nimž během uplynulých 103 let¹⁾ došlo v obsahu i poslání Časopisu i v celém matematickém dění u nás.

V prvních letech po svém vzniku r. 1872 plnil Časopis pro pěstování matematiky a fysiky²⁾ především velmi významnou úlohu publikačního fora sloužícího k pěstování matematiky a fysiky na vysokoškolské a badatelské úrovni v českém jazyce. Podobně jako dnes přinášel vedle původních odborných prací také obsáhlé statě informativní a metodické, přehledné články o v té době aktuálních směrech matematického a fysikálního výzkumu, články o životě a díle vynikajících vědců, např. českého matematika S. Vydry (vůbec první článek prvního čísla prvního ročníku), M. Koprnicka, B. Bolzana, seriál článků o pracích K. B. Gausse, atd., ale také úlohy k řešení, recenze knih a zprávy o akcích Jednoty českých matematiků a fysiků.

Vedle šíření odborných znalostí – a potírání neznalostí³⁾ – přispěl Časopis nemalou měrou též k upevňování české matematické terminologie, které Jednota českých matematiků a fysiků věnovala tehdy, stejně jako dnes, zaslouženou pozornost.⁴⁾

*Některé funkce Časopisu později zčásti nebo úplně převzala jiná periodika: oddělily se zvláštní časopisy pro fysiku, pro středoškoláky je vydáván časopis *Rozhledy matematicko-přírodovědné*, funkci členského časopisu JČSMF plní dnes *Pokroky matematiky, fysiky a astronomie*; prudký vzrůst počtu původních vědeckých prací si vyžádal vydání časopisu *Czechoslovak Mathematical Journal* (který dodnes číslováním svazků zdůrazňuje kontinuitu s Časopisem pro pěstování matematiky) a vznik nového časopisu *Aplikace matematiky*.*

Podmínky ve vydávání české matematické literatury se během uplynulé doby podstatně změnilы ku prospěchu naší vědy a přinesly řadu nových úkolů. I dnešní redakce Časopisu pro pěstování matematiky si však váží více než stoleté tradice jednoho z našich nejstarších vědeckých časopisů a chce ji dále tvořivě rozvíjet.

¹⁾ Za druhé světové války bylo vydávání Časopisu hitlerovskými okupanty dočasně zastaveno.

²⁾ Ke změně názvu došlo r. 1951 při reorganizaci matematických a fysikálních časopisů vydávaných v ČSAV.

³⁾ Již v prvním čísle prvního ročníku je otištěn článek prof. F. J. Studničky o kvadratuře kruhu, s bohužel dodnes aktuální poznámkou pod čarou:

„Článek tento uveřejňujeme za tou příčinou, abychom mohli k němu poukázati, když nám někdo, jakž často se děje, oznámí, že se mu pomocí boží podařilo nalézt kvadraturu kruhu.“

⁴⁾ V této souvislosti stojí za připomenutí dopis, který v r. 1823 poslal P. J. Šafařík, ředitel škol v Novém Sadu, profesoru J. V. Sedláčkovi, autoru učebnice „Základové měřictví, čili geometrie“, přetištěný v článku F. J. Studničky: „O rozvoji naší literatury fysikální za posledních padesát let“ v 5. svazku Časopisu (1876) na str. 243–245.